
[2024-30-RE](#)

Causa 2024-30-RE

(Ibrouchene c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 213-2024. Recurs d'empara

Aute del 17 de juny del 2024

BOPA núm. 72, del 26 de juny del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 14 de maig del 2024, per la representació processal de la Sra. Fabienne Isabelle Monique Ibrouchene, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 27 de novembre del 2023, dictat pel president de la Batllia, i, contra l'aute del 22 d'abril del 2024, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a obtenir una resolució motivada i fonamentada en Dret, congruent i no arbitrària i que no produeixi indefensió efectiva, i en els seus vessants dels drets a la defensa i al recurs efectiu, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, i, que s'adoptin les mesures per restaurar els drets vulnerats, d'acord amb l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. La Sra. Fabienne Isabelle Monique Ibouchene va formular una acció per danys i perjudicis contra el particular que la va atropellar amb un patinet el 15 de maig del 2019.

1.2. El 18 de setembre del 2023, va presentar un escrit en què sol·licitava la recusació de la batlle, Sra. Sònia Tumi Sánchez, designada pel coneixement de la causa, fonamentant-se en l'article 73 f) de la Llei qualificada de la Justícia, atès que l'any 2016, en el marc d'una causa anterior havia formulat una queixa en contra seva davant el Consell Superior de la Justícia per la lentitud en què estava duent les actuacions.

1.3. El 27 de novembre del 2023, el president de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual decidia desestimar la recusació sol·licitada.

1.4. La representació processal de la Sra. Fabienne Isabelle Monique Ibouchene va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 22 d'abril del 2024, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que desestimava igualment la recusació contra la batlle esmentada.

1.5. El 14 de maig del 2024, la representació processal de la Sra. Fabienne Isabelle Monique Ibouchene va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 27 de novembre del 2023, dictat pel president de la Batllia, i, contra l'aute del 22 d'abril del 2024, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a obtenir una resolució motivada i fonamentada en Dret, congruent i no arbitrària i que no produeixi indefensió efectiva, i en els seus vessants dels drets a la defensa i al recurs efectiu, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent fonamenta el seu recurs d'empara en la vulneració del dret a obtenir una resolució judicial motivada i fonamentada en Dret i no arbitrària i en la vulneració dels drets a la defensa i al recurs efectiu.

- En primer terme, entén que l'aute de la Sala Civil impugnat ha vulnerat el dret a la defensa i el dret al recurs efectiu, perquè, encara que s'ha demanat de manera reiterada, no es disposa de l'informe que va emetre la batlle recusada el 23 de novembre del 2023. Assenyala que el fet de no poder conèixer els arguments adduïts per la batlle per refusar la seva parcialitat, la situa en indefensió. I posa de manifest que aquest greuge es va indicar en el recurs d'apel·lació i que la Sala Civil ni tan sols el va esmentar, ni en va efectuar cap consideració en els seus antecedents.

- En segon terme, segons el seu parer, s'han vulnerat els drets a un procés degut i a un judici equitatiu -article 10.1 de la Constitució- atès que no s'ha respectat el principi de justícia rogada. Així, s'incorre en incongruència omissiva, perquè no es pronuncia sobre l'argument nuclear i central del recurs. Des d'aquesta òptica, considera que l'aute és incomplet.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, i, que s'adoptin les mesures per restaurar els drets vulnerats, d'acord amb l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil exposa que la recurrent fonamenta la recusació en l'article 73 f) de la Llei qualificada de la Justícia sobre la base d'una queixa interposada davant del Consell Superior de la Justícia el 9 de setembre del 2016.

- Considera que la demanda de recusació ha de recolzar-se en els motius enumerats per la llei, ha de ser precisa i motivada i fonamentar-se en elements objectius. La presentació d'una queixa ha estat assimilada a la denúncia, a l'acusació o a la demanda citades a l'article 73 f) de la Llei qualificada de la Justícia, però cal que es reuneixi un altre requisit exigint pel mateix article: és necessari que la denúncia, l'acusació o la demanda, en aquest cas la queixa, hagi estat admesa o

no hagi estat refusada per manca de motivació.

- La denúncia o la queixa no son *per se* motius d'abstenció o de recusació, ja que podrien afectar el dret al jutge predeterminat per la llei, paralitzar el sistema i infringir greument el principi de bona administració de la Justícia. La recurrent omet indicar que la seva queixa no va tenir continuïtat, ni tampoc acredita en cap moment que la queixa hagués estat admesa a tràmit o hagués donat lloc a la incoació d'un expedient disciplinari.

- Afegeix que en res es desvirtuen els arguments exposats pel fet que el procediment judicial tramitat i resolt per la batlle recusada fos molt "*feixuc i conflictiu*", mai pot provocar en el jutgador un perjudici o interès en perjudicar les parts ni comprometre la seva independència.

- Per aquests motius, desestima la recusació de la batlle.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. L'admissió d'un recurs d'empara exigeix complir amb uns pressupòsits d'acreditació de la legitimitació (articles 36 i 87 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional), amb uns pressupòsits formals (articles 36 i 88 de la mateixa Llei) i amb uns altres pressupòsits objectius, alhora que el recurs ha d'estar dotat del necessari contingut constitucional.

Correspon ara examinar si en aquest recurs d'empara, com exigeix l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, les infraccions denunciades posseeixen el necessari i suficient contingut constitucional, atès que si manquen manifestament d'aquest, el recurs no pot ser admès a tràmit.

3.3. En el primer motiu del recurs d'empara, la recurrent denuncia que es troba en una situació d'indefensió pel fet que no ha tingut accés a l'informe que va emetre la batlle objecte de la recusació

plantejada, de manera que es vulnerarien els seus drets a la defensa i al recurs efectiu.

L'aute del president de la Batllia va desestimar la recusació de la batlle per un doble argument: primer, la queixa presentada no va tenir continuïtat, i, segon, no existien dades objectives per qüestionar la imparcialitat de la batlle. Interposat recurs d'apel·lació, la Sala Civil va desestimar el recurs per entendre que la queixa presentada contra la batlle requeria un segon requisit, com era que hagués estat admesa a tràmit o hagués derivat en la incoació d'un expedient disciplinari; cosa que la recurrent no ha provat que hagi succeït, ni que tampoc consta a les actuacions, de conformitat amb l'article 73 f) de la Llei qualificada de la Justícia.

En aquestes coordenades, la manca d'accés a l'informe referit -el qual va ser transcrit en la part rellevant en l'aute d'instància- no vulnera el dret al recurs efectiu, ni el dret a la defensa, atès que l'argument pel qual la Sala Civil refusa la petició de recusació resideix en la manca de compliment de la segona exigència de l'article 73 f) de la Llei qualificada de la Justícia, de manera que l'accés o no a l'informe de la batlle recusada no té cap incidència en la desestimació de la petició de recusació, motiu pel qual no s'ha produït cap situació d'indefensió respecte de la recurrent.

3.4. El segon motiu del recurs d'empara es fonamenta en què, a criteri de la recurrent, s'han vulnerat els drets a un procés degut i a un judici equitatiu -article 10.1 de la Constitució-, atès que no s'ha respectat el principi de justícia rogada. Així, s'incorre en incongruència omissiva, perquè la Sala Civil no es pronuncia sobre l'argument nuclear i central del recurs. Des d'aquesta òptica, la recurrent considera que l'aute impugnat és incomplet.

El Tribunal Constitucional ha tingut ocasió d'ocupar-se de manera reiterada del cànon de motivació i del deure de congruència que s'imposa als tribunals de justícia. Així, la doctrina d'aquest Tribunal ha assenyalat (causes 2019-16-RE, 2018-67-RE i 2016-12-RE, entre d'altres), que el deure de congruència exigeix una correlació entre les pretensions de les parts i allò que es decideix en la resolució judicial, alhora que ha establert que aquest deure no requereix un pronunciament sobre tots i cadascun dels arguments emprats per les parts.

I, en la sentència del 14 de maig del 2019 -causa 2018-67-RE i 2019-16-RE- vam tenir ocasió de sintetitzar la nostra doctrina en relació amb la incongruència omissiva:

"La doctrina establerta per aquest Tribunal Constitucional en relació amb la incongruència omissiva es pot sintetitzar, en primer terme, per l'exigència de correlació entre allò que es va sol·licitar a la jurisdicció i allò que aquesta va decidir i, en segon terme, en la necessitat que en els fonaments de dret es tinguin en compte els arguments bàsics de les parts per acceptar-los o refusar-los de manera raonada, alhora que es precisa que s'admet el refús implícit o tàcit dels arguments de la part per

l'acceptació d'un argument contrari (sentències del Tribunal Constitucional del 2 d'abril del 2012, recaiguda en la causa 2011-37-RE i del 3 de desembre del 2012, recaiguda en la causa 2012-13-RE).

L'aute d'aquest Tribunal del 7 de setembre del 2016, recaigut en la causa 2016-12-RE declara que: "D'acord amb la doctrina assentada d'aquest Tribunal, el vici d'incongruència omissiva ha de comprovar-se abans de res per la correlació, o no, entre allò sol·licitat a la jurisdicció i allò decidit per aquesta. Aquesta comprovació exigeix comparar el contingut del petitum de les parts i allò decidit en la decisió (o decisions) per la jurisdicció competent". I afegia seguidament que: "També cal que en les consideracions jurídiques que fonamenten la decisió es tinguin en compte els arguments bàsics de les parts per acceptar-los o rebutjar-los de manera raonada. Però una vegada que s'accepta i es fonamenta una via argumental la desestimació dels arguments contraris pot ser explícita, però també implícita o tàcita, sempre que s'entengui bé la fonamentació de la decisió. No s'exigeix que el fonament de la decisió s'estengui més del necessari per fer comprendre el seu sentit; ni cal que sigui reiteratiu".

Des de l'anterior òptica del cànon de constitucionalitat resta clar que la Sala Civil ha donat una resposta motivada i coherent amb la pretensió formulada -la recusació de la batlle-, sense que sigui necessari que contesti a cadascun dels arguments articulats per la recurrent, alhora que aquests poden esdevenir desestimats de manera tàcita o implícita per la fonamentació emprada per la Sala esmentada.

I això és allò que succeeix en aquest cas. L'argument relatiu a la manca d'accés a l'informe no s'analitza perquè la pretensió de recusació es desestima per la manca de compliment dels requisits que l'article 73 f) de la Llei qualificada de la Justícia exigeix per a la seva acceptació, i, aquesta decisió de la Sala Civil és congruent amb la pretensió de la part, sense que l'accés a l'informe pogués tenir cap rellevància quant a l'admissió de la recusació, atesa la manca de compliment dels pressupòsits legals.

3.5. Les consideracions anteriors suposen la carència manifesta de contingut constitucional del recurs (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional) en relació amb les eventuais infraccions denunciades dels apartats 1 i 2 de l'article 10 de la Constitució, consistents en la vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, per tant, comporten la inadmissió d'aquest recurs d'empara.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2024-30-RE interposat per la representació processal de la Sra. Fabienne Isabelle Monique Ibrouchene contra l'aute del 27 de novembre del 2023, dictat pel president de la Batllia, i, contra l'aute del 22 d'abril del 2024, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 17 de juny del 2024.

Jean-Yves Caullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat
